

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: **J. D.**
zastoupen Mgr. Jiřím Šlencem, advokátem
se sídlem AK Velké náměstí 148, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ředitel Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje ve
věcech služebních**
Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje
se sídlem Ulrichovo náměstí 810, 501 01 Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2020, č. j. KRPH-107978-31/ČJ-2017-0500KR,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím náměstka ředitele krajského ředitelství pro ekonomiku ve věcech služebního poměru Krajského ředitelství Policie Královéhradeckého kraje bylo dne 14. října 2019 rozhodnuto pod čj. KRPH-107978-22/ČJ-2017-500VO ve věci žádosti žalobce

o přiznání nároku na náhradu nemajetkové újmy vyčíslené výší 2.500.000,- Kč tak, že dle ustanovení § 109 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon č. 361/2003 Sb.“) nebylo jednorázové odškodnění pozůstalých přiznáno, a dle § 106 a § 179 téhož zákona bylo řízení ve věci žádosti o proplacení bolestného a ztížení společenského uplatnění zastaveno, neboť žádost byla posouzena jako zjevně právně nepřipustná.

2. Žalobce je pozůstalým bratrem po pprap. M. D., naposledy služebně zařazeném jako vrchní asistent na Krajském ředitelství policie Královéhradeckého kraje, pohotovostním a eskortním oddělení odboru služby pořádkové policie, který zemřel při dopravní nehodě dne 29. 12. 2014 při výkonu služby. Z žádosti žalobce vyplynulo, že po smrti bratra došlo k újmě na jeho zdraví, spočívající v utrpené bolesti a ztíženém společenském uplatnění dle § 2958 občanského zákoníku a dále utrpěl značné dušení útrapy s trvalými následky ve smyslu § 2959 občanského zákoníku. Z žádosti žalobce vyplynulo, že po předchozí konzultaci s Prof. MUDr. K. M., DrSc., byl v době od 6. 1. 2015 do 2. 9. 2015 v péči Psychiatrické kliniky FN v Hradci Králové, od září 2015 je v péči MUDr. Z. Týden po tragické nehodě bratra byl náhodně kontrolován hlídkou policie, v ten moment se mu vybavil zemřelý bratr a nebyl schopen ovládat své tělo, v hlavě měl stále bratra, jezdil jako řidič z povolání, avšak poté nemohl sednout za volant. Závěrem vyšetření byla akutní reakce na stres. Byly mu předepsány léky, byl v pracovní neschopnosti, s následně stanovenou finální diagnózou – porucha přizpůsobení. Má předepsána antidepresiva, jejich krátkodobé vysazení mělo za následek rozvoj stavu úzkosti, bušení srdce s obavami ze smrti, rozklepanost, pocity slabosti, proto musí léky užívat i nadále. Od 16. 11. 2016 byl uznán invalidním pro invaliditu I. stupně s poklesem pracovní schopnosti o 35 %.
3. Rozhodnutí ze dne 14. 10. 2019 odkázalo na § 98 a násl. komplexní úpravu náhrady škody, resp. odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou příslušníkovi porušením právní povinnosti při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby, a to včetně úpravy odškodnění pozůstalých po příslušníkovi, který zemřel následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání (§§ 106 – 110) zákona č. 361/2003 Sb., s tím, že odkázalo rovněž na judikaturu Nejvyššího soudu – rozsudek sp. zn. 21 Cdo 1161/2014 – kde byla řešena situace, kdy jestliže zákon obsahuje ucelenou úpravu odškodnění pozůstalých ve speciálním zákoně, je vyloučeno použití právní úpravy obecné obsažené v zákoně č. 89/2012 Sb., (dále jen „občanský zákoník“), s tím, že tato argumentace následně vyplynula i z rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III ÚS 353/16.
4. Rozhodnutí citovalo znění § 109 cit. zákona, s tím, že žadatel nesplňuje podmínky pro jednorázové odškodnění pozůstalých, náhrada za bolestné a ztížení společenského uplatnění je vázána na přímé jednání škůdce, kterým bylo zasaženo do osobní integrity poškozeného a tato příčinná souvislost u pozůstalých chybí, žádost je v uvedeném směru zjevně právně nepřipustná a proto v případě žadatele nezbylo, než řízení zastavit.
5. O odvolání žalobce následně rozhodl žalovaný dne 20. 1. 2020 tak, že rozhodnutí orgánu I. stupně bylo potvrzeno.

II. Žalobní argumentace

6. V žalobě se uvádí, že výzvou doručenou Krajskému ředitelství policie Královéhradeckého kraje dne 10. 2. 2017 vyzval žalobce k plnění náhrady nemajetkové újmy dle §§ 2958 a 2959 občanského zákoníku, když takto postupoval cíleně, neboť zákon č. 361/2003 Sb.,

takový typ nemajetkové újmy neupravuje. Předchozí občanský zákoník upravoval odškodnění pevnými částkami dle příbuzenské posloupnosti. Na výzvu reagoval tehdejší ředitel plk. JUDr. D. F. sdělením, že žalobce dle zákona č. 361/2003 Sb. nesplňuje podmínky pro přiznání náhrady. Žalobce nebyl a s takovým řešením spokojen a podal proto žalobu o zaplacení peněžité náhrady za ublížení na zdraví a náhrady za odčinění duševních útrap u Okresního soudu v Hradci Králové.

7. Žaloba odkazuje na obě ve věci vydaná rozhodnutí žalovaného, postup žalovaného považuje za diskriminační, neboť se nemůže domoci stejných náhrad jako každý jiný občan mimo rámec ozbrojených sborů. K uvedené situaci došlo tím, že zákon č. 361/2003 Sb., nezareagoval na příslušná ustanovení nového občanského zákoníku a vytvořil tím nerovný přístup občanů k zákonu. Žalobce považuje rozhodnutí orgánu I. stupně za překvapivé, z rozhodnutí žalovaného pak není patrné, zda výrok 1 je potvrzen.
8. Obě řízení ve věci pak trpí zásadní vadou, která je činí neplatnými, když § 175 odst. 5 cit. zákona předpokládá vydání rozhodnutí o podání do 30 dnů, ve složitějších případech pak do 60 dnů od jeho doručení. Podání bylo doručeno 10. 2. 2017, služební funkcionář rozhodl 14. 10. 2019, o odvolání bylo rozhodnuto 20. 1. 2020. Žaloba namítá, že uvedená lhůta není pouze pořádková, neboť takovou uvedený zákon nezná. Žaloba z uvedených důvodů navrhl obě rozhodnutí žalovaného zrušit a nahradit žalobkyni náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

9. Z písemného vyjádření žalovaného ze dne 16. 4. 2020 plyne, že zákon č. 361/2003 Sb. řeší komplexně právní vztahy mezi bezpečnostním sborem a jeho příslušníky. Služební poměr je specifickým pracovně – právním vztahem, kde jsou zpřísněny vztahy podřízenosti a nadřízenosti, neexistuje rovnost obou subjektů, jako je tomu u zaměstnaneckého či jiného právního vztahu. To pak přináší i řadu rozdílů v právní úpravě jednotlivých institutů, když v rámci služebního poměru v některých případech je stanovena právní úprava pro příslušníky bezpečnostních sborů přísněji, na straně druhé jim zákon přiznává i výhodnější postavení – výsluhové nároky, ozdravný pobyt, úmrtné apod.
10. Žalovaný dále odkazuje na znění zákona č. 361/2003 Sb., který v ust. § 98 a násl. obsahuje komplexní úpravu odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou příslušníkovi, včetně odškodnění pozůstalých, v ustanoveních § 106 až § 110 stanoví hmotněprávní podmínky, které je nutné splnit, aby odškodnění mohlo být přiznáno. Je pravdou, že uvedená právní úprava je odlišná od právní úpravy ust. § 2959 občanského zákoníku a okruh oprávněných osob je užší. Žalovaný však zdůrazňuje, že občanský zákoník obsahuje právní úpravu v soukromoprávních vztazích a nevztahuje se na právní vztahy vzniklé v souvislosti se služebním poměrem příslušníka bezpečnostního sboru. V dané situaci je tak služební funkcionář povinen respektovat podmínky a výši odškodnění stanovené zákonem o služebním poměru a nemůže přiznat požadované nároky nad rámec stanovený zákonem.
11. Žalovaný dále sdělil, že žalobce uplatnil svůj nárok i v občanskoprávním řízení u Okresního soudu v Hradci Králové, kdy věc je projednávána ve společném řízení pod sp. zn. 20 C 245/2017, žalovaný navrhl zastavení řízení pro věcnou nepříslušnost soudu

k vydání rozhodnutí tak, jak o tom bylo pravomocně rozhodnuto v řízení vedeném u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 18 C 88/2019.

12. K námitce, že obě rozhodnutí byla vydána po zákonem upravené lhůtě, rozhodnutí příslušného funkcionáře více než rok a půl po podání žalobce, žalovaný uvedl, že v právním řádu je nutné rozlišovat lhůty pořádkové a prekluzivní, kdy se zmeškáním lhůty pořádkové zákon nespojuje právní následky v podobě nezákonnosti provedeného úkonu, dává však možnost obrany v případě, že správní orgán nekoná, v podobě právních nástrojů jako jsou žaloba na nečinnost, oprávnění stanovených zákonem č. 82/1998 Sb., apod. Naopak se zmeškáním prekluzivní lhůty je spojena „sankce“ v podobě skutečnosti, že provedený úkon nevyvolá zamýšlené právní následky (např. zmeškání lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí podle ust. § 196 zákona č. 361/2003 Sb.). Uvedený zákon obsahuje v § 175 odst. 5 povinnost služebního funkcionáře rozhodnout o podání do 30 dnů a ve složitějších případech do 60 dnů od jeho doručení. V daném případě se jedná dle žalovaného o lhůtu pořádkovou, jejíž nedodržení nemá za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci. Žalovaný připomněl, že příslušný služební funkcionář nevedl o žádosti žalobce od počátku řízení, neboť byl přesvědčen, že pokud žadatel nesplňuje podmínky pro odškodnění, nemůže být ani účastníkem řízení. Proto mu byl na jeho žádost zaslán dopis ředitele KŘP-H, ve kterém byl o nesplnění podmínek informován. Po zveřejnění usnesení zvláštního senátu čj. Konf 11/2018-16 ze dne 15. 1. 2019 příslušný služební funkcionář věc přehodnotil a po pravomocném určení viníka dopravní nehody (v trestním řízení) provedl řízení ve věcech služebního poměru a vydal shora uvedené rozhodnutí.
13. Vzhledem k uvedeným skutečnostem žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“). O věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť byly splněny podmínky ust. § 51 s.ř.s.

A. Listiny zaslané krajskému soudu v průběhu řízení

15. Krajský soud konstatoval, že žalobce přiložil k žalobě Výzvu k plnění na náhradu škody na zdraví, zaslanou dne 7. 2. 2017 žalovanému, dále odpověď na tuto výzvu, kterou zaslal žalovaný žalobci dne 17. 2. 2017, přiložena je rovněž žaloba o zaplacení peněžité náhrady a ublížení na zdraví a náhrady za odčinění duševních útrap, předložená žalobcem dne 30. 10. 2017 Okresnímu soudu v Hradci Králové.
16. Žalovaný přiložil ke svému vyjádření rozsudek Okresního soudu v České Lípě ze dne 17. 5. 2018, sp. zn. 33T 90/2016, kterým byl obžalovaný J. U., příslušník Policie České republiky, uznán vinným z nepřizpůsobení rychlosti jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla, situaci na místě a nepříznivým povětrnostním podmínkám, když jako řidič vozidla VW Transporter se dne 29. 12. 2014 dostal do smyku a přejel do levého jízdního pruhu, kde se střetl s protijedoucí nákladní soupravou, v důsledku čehož utrpěli spolucestující nstržm. M. D. a nprap. J. D. zranění, neslučitelná se životem. O odvolání odsouzeného rozhodoval následně Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka Liberec rozsudkem ze dne 21. 3. 2019 pod sp. zn. 55 To 468/2018. Žalovaný rovněž připojil usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování

některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), ze dne 15. 1. 2019, Konf 11/2018, v němž senát vyslovil příslušnost správního orgánu vydat rozhodnutí o nároku žalobce na náhradu škody a nemajetkové újmy v případě, kdy vznikl kompetenční spor o pravomoc rozhodování ve věci odpovědnosti za škodu a nemajetkovou újmu v případě vydání nezákonného rozhodnutí správního orgánu.

17. Dne 19. 5. 2020 krajský soud obdržel návrh, podaný soudcem Okresního soudu v Hradci Králové JUDr. J. K., podaný Zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb. (dále jen „zvláštní senát“), a to na zahájení řízení o kompetenčním sporu podle zákona č. 131/2002 Sb., ve věci účastníků J. D., M. D. a J. D., kdy je navrhováno, aby byla vyslovena pravomoc soudu v občanském soudním řízení, usnesení služebního funkcionáře, náměstka ředitele Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje pro ekonomiku ze dne 14. 10. 2019 čj. KRPH-107978-22/ČJ-2017-500VO a čj. KRPH-13877-34/ČJ-2017-500VO byla zrušena. Z podání je patrné, že žalobci podali žaloby proti cit. usnesením žalovaného, kterými se domáhali zaplacení peněžitých náhrad za vytrpěné bolesti, ztížení společenského uplatnění a vyvažujících duševní útrapy, a to na základě ust. §§ 2914, 2958 a 2959 občanského zákoníku, a to k Okresnímu soudu v Hradci Králové. Krajský soud konstatuje, že Zvláštní senát rozhodl o návrhu dne 14. 1. 2022, a to pod sp. zn. Konf 7/2020, návrhy odmítl. Zvláštní senát své rozhodnutí odůvodnil tak, že strany kompetenčního sporu, kterými je Okresní soud Hradec Králové a ředitel Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, kteří návrh podali, se mohou úspěšně domáhat rozhodnutí zvláštního senátu o kompetenčním sporu pouze tehdy, pokud takovýto spor mezi jeho stranami vznikl a ke dni rozhodování zvláštního senátu trvá. Tato podmínka však nebyla splněna, neboť Okresní soud v Hradci Králové již o meritu věci rozhodl dne 7. 5. 2020, řízení bylo skončeno i před služebním funkcionářem, ředitelem KŘ PČR, který o odvoláních žalobců rozhodl a teprve poté, dne 3. 6. 2020, podal návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu.

B. Shrnutí skutkového stavu věci

18. Ze spisového materiálu plyne, že dne 29. 12. 2014 kolem 8:00 hodin došlo v katastru obce Doksy, v části obce Obora, na silnici č. I/38 k dopravní nehodě, kterou způsobil během výkonu služby pprap. J. U., příslušník Policie ČR, který řídil služební motorové vozidlo zn. VW Transporter, jehož vlastníkem a provozovatelem je žalovaný. V důsledku této dopravní nehody utrpěl bratr žalobce – pprap. M. D., který nebyl za jízdy připoutaný bezpečnostními pásy a porušil tak svoji povinnost dle § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., zranění neslučitelná se životem, v důsledku nichž na místě zemřel. Byl rovněž příslušníkem Policie ČR a v té době ve výkonu služby.
19. Žalobce žádal o náhradu nemajetkové újmy, a to zejména s odkazem na příslušná ustanovení občanského zákoníku, kdy orgán I. stupně reagoval nejprve sdělením ze dne 17. 2. 2017, posléze pak rozhodnutím ze dne 14. 10. 2019 a následně rozhodnutím žalovaného o odvolání ze dne 20. 1. 2020. Žalobci nebylo odškodnění přiznáno, neboť nesplnil podmínky příslušných ustanovení zákona č. 361/2003 Sb. Žalobce žádal souběžně o zaplacení peněžité náhrady za ublížení na zdraví a náhradu za odčinění duševních útrap prostřednictvím žaloby, podané u Okresního soudu v Hradci Králové, tedy cestou občanskoprávního nároku.
20. Z předloženého správního spisu vyplývá výše zmíněná výzva žalobce ze dne 7. 2. 2017 k plnění na náhradu škody na zdraví, kterou utrpěl úmrtím bratra, žádal odškodnění

utrpěné bolesti, ztížení společenského uplatnění (§ 2958 občanského zákoníku) a značných duševních útrap s trvalými následky (§ 2959 občanského zákoníku), s tím, že byl a je po smrti bratra v psychiatrické péči, rozpadl se mu letitý vztah s přítelkyní, i když se vrátil do zaměstnání, má předepsaná antidepresiva a od 16. 11. 2016 byl uznán invalidním pro invaliditu I. stupně, od 19. 1. 2017 mu byl přiznán invalidní důchod. Bolestné a ztížení společenského uplatnění bylo znaleckým posudkem Prof. MUDr. M., DrSc., vyčísleno částkou 922.605,- Kč. Ve znaleckých posudcích pak je vyčísleno odškodnění za duševní útrapy, škody dle §§ 2958 a 2959 činí celkem částku 2,500.000,- Kč. Správní spis dále obsahuje rozhodnutí ČSSZ o přiznání invalidního důchodu ze dne 26. 1. 2017, znalecký posudek Prof. MUDr. K. M., DrSc., znalce v oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví, přítomna je i odpověď žalovaného na výzvu žalobce ze dne 17. 2. 2017.

21. Na základě uvedených podkladů žalovaný rozhodl ve věci rozhodnutím orgánu I. stupně a po odvolání rozhodl žalovaný, k odškodnění žalobce dle zákona č. 361/2003 Sb., nedošlo, neboť žalobce nesplnil podmínky tímto zákonem upravené pro možné odškodnění pozůstalých po zemřelém příslušníkovi bezpečnostního sboru.

C. Právní úprava zákona č. 361/2003 Sb.

22. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, upravuje ve svém § 100 v odst. 1, že bezpečnostní sbor odpovídá příslušníkovi za škodu způsobenou služebním úrazem, tím je dle odst. 3 také úraz, který příslušník utrpěl při cestě do místa plnění služebních úkolů a zpět při vyslání na služební cestu, na studijní pobyt nebo při převelení.
23. V ustanovení § 106 jsou upraveny druhy náhrad poskytovaných po úmrtí příslušníka. Zemře-li příslušník následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání, mají pozůstalí po příslušníkovi nárok na
- a) náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením,
 - b) náhradu přiměřených nákladů spojených s pohřbem,
 - c) náhradu nákladů na výživu pozůstalých,
 - d) jednorázové odškodnění pozůstalých,
 - e) náhradu věcné škody.
24. Jednorázové odškodnění pozůstalých je upraveno § 109, v němž se uvádí, že se poskytne pozůstalému manželovi příslušníka a nezaopatřenému dítěti, a to každému ve výši 400 000 Kč, a každému rodiči příslušníka, jestliže s ním žil v domácnosti, ve výši 240 000 Kč.
25. Institut náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění je upraven zněním § 104, v návaznosti na znění § 101 se však jedná o náhradu, která je spolu s náhradou za ztrátu na služebním příjmu po dobu neschopnosti ke službě (§ 102), náhradou za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě (§ 103), jednorázovým odškodněním (§ 105), poskytována **příslušníkovi bezpečnostního sboru.**

D. Posouzení žalobních námitek krajským soudem

26. Ve věci žalobce bylo rozhodnuto o nepřiznání jednorázového odškodnění pozůstalých ve smyslu § 109 zákona č. 361/2003 Sb., napadená rozhodnutí žalovaného konstatují,

s odkazem na aktuální judikaturu, že v zákoně č. 361/2003 Sb., je upravena komplexní úprava náhrady škody, resp. odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu, způsobenou příslušníkovi porušením právní povinnosti při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby, a to včetně odškodnění pozůstalých po příslušníkovi, který zemřel následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání (ustanovení §§ 106 – 110).

27. Žalovaný hodnotil předloženou žádost žalobce dle obsahu jako zčásti žádost o jednorázové odškodnění pozůstalých a zčásti jako žádost o proplacení bolestného a ztížení společenského uplatnění. Odškodnění nemajetkové újmy vyvažující duševní útrapy pozůstalých má povahu jednorázového odškodnění pozůstalých, upraveného ustanovením § 109 cit. zákona pevnou částkou, je však konstatováno, že žalobce jako bratr příslušníka nesplňuje zákonem stanovené podmínky, neboť nespadá do okruhu příbuzných, kteří by měli nárok na jednorázové odškodnění pozůstalých, proto mu nemůže být přiznáno. Náhrada bolestného a ztížení společenského uplatnění je pak v zákoně vázána na přímé jednání škůdce, tato příčinná souvislost však v případě žalobce chybí, žádost je proto zjevně nepřípustná a v tomto směru bylo řízení zastaveno.
28. Na základě znění příslušných ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., (bod 23 – 26) je z popsanych okolností dané věci patrné, že žalobce podmínky pro odškodnění dle uvedeného zákona nesplnil.
29. K žalobní námitce o neplatnosti napadených rozhodnutí žalovaného z důvodu toho, že nebyla vydána ve lhůtě, upravené § 175 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., krajský soud uvádí, že, jak plyne ze skutečností, uvedených v bodě 19, na výzvu žalobce ze dne 7. 2. 2017 k plnění jeho nároků na odškodnění za smrt bratra žalovaný odpověděl přípisem ze dne 17. 2. 2017. Odpověď na výzvu obsahuje stanovisko plk. JUDr. D. F., ředitele Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, z něhož vyplývá, že „*odpovědnost Policie ČR za škodu je komplexně upravena zákonem č. 361/2003 Sb., který v ust. § 106 obsahuje taxativní výčet náhrad, poskytovaných po úmrtí příslušníka. Jedná se konkrétně o nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením příslušníka, náhradu přiměřených nákladů spojených s pohřbem, náhradu na výživu pozůstalých, jednorázové odškodnění pozůstalých a náhradu věcné škody. V následujících ustanoveních tohoto zákona je podrobněji rozvedeno komu, za jakých podmínek a v jaké výši tyto nároky pozůstalým náleží. Jinou škodu nelze na bezpečnostním sboru požadovat. V souladu s touto platnou právní úpravou (§ 107 odst. 2 zákona) bylo pozůstalému otci M. D., poskytnuto zálohové odškodnění za výdaje na úpravu hrobu. Pozůstalým matce J. D. ani bratru J. D. žádná plnění nebyla poskytnuta, neboť podmínky pro jejich přiznání dle zákona č. 361/2003 Sb., nesplňovali a nesplňují. Vzhledem k shora uvedenému a s odkazem na judikaturu, vztahující se k této problematice, nelze vyhovět nároku uplatněnému ve Vašem podání, kdy se domáháte nemajetkové újmy*“.
30. Z uvedeného pak krajský soud dovozuje, že s ohledem na znění § 175 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., - služební funkcionář je povinen rozhodnout o podání do 30 dnů a ve složitějších případech do 60 dnů od jeho doručení – nespátřil v postupu služebního funkcionáře v dané věci pochybení, které by mělo mít za důsledek neplatnost později vydaného rozhodnutí, resp. rozhodnutí vydaných. Protože cit. ustanovení hovoří o povinnosti funkcionáře, jedná se dle přesvědčení soudu o lhůtu pořádkovou, tak, jak vyplývá např. z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 12. 4. 2013, kdy pod sp. zn. 5 Ans 4/2012 soud uvedl: „*II. V případě přerušení správního řízení podle § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu z r. 2004 spojeného s výzvou k odstranění*

nedostatků žádosti podle § 45 odst. 2 citovaného zákona se má v souladu s § 65 odst. 1 téhož zákona za to, že pořádková lhůta pro vydání rozhodnutí správního orgánu stanovená v § 71 správního řádu z r. 2004, příp. zvláštním zákonem, neběžela již ode dne“, přičemž z ustanovení § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, plyne, že správní orgán je povinen vydat rozhodnutí bez zbytečného odkladu, a pokud ho nelze vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává lhůta.....

31. Správní řád pak upravuje možnost ochrany před nečinností správního orgánu v § 80, soudní řád správní upravuje ochranu proti nečinnosti správního orgánu v ust. §§ 79 – 81. Žalobce se ochrany proti nečinnosti správního orgánu nedovolával, krajský soud je proto přesvědčen, že v přezkumném řízení soudním se žalobce na základě uvedených skutečností nemůže dovolat neplatnosti rozhodnutí žalovaného z důvodu nenaplněné lhůty služebního funkcionáře k vydání rozhodnutí ve věci.
32. Krajský soud dále konstatuje, že otázkou komplexnosti úpravy možného poskytnutí odškodnění pozůstalým po příslušníku bezpečnostních sborů zákonem č. 361/2003 Sb., se již zabýval v řízení, vedeném pod sp. zn. 30 Ad 1/2020 ze dne 29. 6. 2021, na závěry vyvozené v této věci plně odkazuje, neboť jsou plně aplikovatelné i pro toto řízení. Krajský soud v uvedeném rozsudku po citaci znění § 2959 občanského zákoníku a §§ 106 – 109 zákona č. 361/2003 Sb., připomněl, že zákon o služebním poměru ve svém § 1 odst. 1 upravuje právní poměry fyzických osob, které vykonávají službu, jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby. Bezpečnostním poměrem se přitom rozumí též Policie ČR. Podle § 2 odst. 1 v zásadě jedná a rozhoduje jménem státu ředitel bezpečnostního sboru. K jednání a rozhodnutí o nároku pozůstalých na náhradu nemajetkové újmy – odškodnění duševních útrap pozůstalých – vzniklé v důsledku úmrtí příslušníka bezpečnostního sboru při výkonu služby je v souladu s usnesením Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 6. 9. 2019, čj. 18 C 88/2019-107, příslušný správní orgán. Zde je s odkazem na rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2003, čj. 6 As 29/2003-97 rovněž uvedeno, že věci vyplývající ze služebního poměru příslušníků Policie ČR nejsou věcmi pracovními, ani je nelze pro jejich povahu považovat za věci soukromoprávní. Služební poměr je charakterizován jako institut veřejného práva, a je považován za právní poměr státně zaměstnanecký. Citované rozhodnutí pak doplňuje, že uvedené závěry potvrdil i Krajský soud v Hradci Králové v usnesení ze dne 26. 11. 2019, čj. 19 Co 418/2019- 148, který zdůraznil, že zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů obsahuje komplexní úpravu odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou jeho příslušníkem, a to včetně nároků pozůstalých osob, kdy vyšel z výkladu dané problematiky podaného v usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., čj. Konf 11/2018-16 ze dne 15. 1. 2019 (odst. 28 a 31) – „zákon o služebním poměru obsahuje v § 98 a násl. komplexní úpravu náhrady škody způsobené ozbrojeným sborem jeho příslušníkem, a to včetně škody vzniklé porušením právní povinnosti při výkonu služby a v přímé souvislosti s ním, tj. též při rozhodování v řízení o služebním poměru. Zvláštní senát si je vědom i takového výkladu zákona o služebním poměru, podle kterého nároky poškozených příslušníků ozbrojených sborů nemusí být v důsledku absence právního základu v zákoně o služebním poměru odškodněny, avšak bude již na posouzení příslušných služebních funkcionářů, případně následně správních soudů, zda skutečně specifika služebního poměru umožňují některá práva příslušníků ozbrojeného sboru omezit“.

33. Cit. rozhodnutí krajského soudu ze dne 29. 6. 2021 dále připomíná, že obdobně o věci rozhodl i Nejvyšší soud dne 30. 11. 2020, kdy pod sp. zn. 21 Cdo 1261/2020 zamítl dovolání pozůstalých proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 11. 2019, čj. 19 Co 418/2019-148 a kdy uvedl, že zákon o služebním poměru obsahuje v „*části sedmé, Hlavě III pod marginální rubrikou „odpovědnost bezpečnostního sboru za škodu“ komplexní úpravu odpovědnosti za újmu. Ustanovení § 100 cit. zákona potom upravuje odpovědnost bezpečnostního sboru za škodu způsobenou příslušníkovi (pozůstalým příslušníka) služebním úrazem (poškozením zdraví nebo smrtí příslušníka úrazem při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním anebo pro výkon služby – srov. § 90 odst. 1 cit. zákona); druhy náhrad, které je bezpečnostní sbor povinen poskytnout pozůstalým příslušníka v případě, že příslušník v důsledku služebního úrazu zemře, stanoví ustanovení § 106 až 110 cit. zákona“.* Cit. rozhodnutí krajského soudu sp. zn. 30 Ad 1/2020 zde doplňuje, že usnesení Nejvyššího soudu bylo vydáno až po obou rozhodnutích správních orgánů v projednávané věci a po jejich napadení správní žalobou, potvrdilo přitom správnost postupu a závěrů jak Okresního soudu v Hradci Králové a Krajského soudu v Hradci Králové v občanskoprávním řízení (viz výše), tak i správních orgánů v uvedené věci. Uvedené rozhodnutí krajského soudu pak uzavřelo, že správní orgány postupovaly správně, pokud nároky žalobkyně ve správním řízení posuzovaly podle příslušných ustanovení zákona o služebním poměru, nikoliv podle občanského zákoníku.
34. V nyní projednávané věci se krajský soud přiklonil k výše uvedenému názoru žalovaného, že je v případě zákona č. 361/2003 Sb., nutné přihlédnout k specifiku zákona o služebním poměru, který povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru vyvažuje některými výhodami, na straně druhé pak upravuje vlastní pravidla odškodňovacího procesu v případě pozůstalých, kdy např. konkrétně v dané věci musí správní orgán respektovat rozsah okruhu pozůstalých po zemřelém příslušníkovi a nemůže ho rozšiřovat o v zákoně nevyjmenované osoby.
35. Vzhledem k uvedeným skutečnostem shora dospěl krajský soud k závěru, že žalobní námitky žalobce nebyly v daném případě důvodné, žalobu proto zamítl, v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s.ř.s.

V. Náklady řízení

36. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodnil zněním ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., kdy lze přiznat náhradu nákladů řízení účastníkovi, který byl ve věci úspěšný. Správní orgán náhradu nákladů řízení nežádal, žalobce ve věci úspěšný nebyl, proto krajský soud rozhodl tak, že náhrada nákladů řízení se nepřiznává žádnému z účastníků řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 13. dubna 2022

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu